

ASKEL ETEENPÄIN, KAKSI ASKELTA TAAKSEPÄIN

N. LENININ VASTAUS ROSA LUXEMBURGILLE ¹⁾

Tov. Rosa Luxemburgin kirjoitus „Die Neue Zeit'in” * 42. ja 43. numerossa on puolueemme kriisistä kirjoittamani venäläisen kirjan ** kriittistä erittelyä. En voi olla ilmaisematta kiitollisuuttani saksalaisille tovereille heidän huomiostaan puoluekirjallisuuttamme kohtaan, heidän yrityksistään tutustuttaa Saksan sosialidemokratiaa tähän kirjallisuuteen, mutta minun on kiinnitettävä huomiota siihen, että Rosa Luxemburgin kirjoitus „Neue Zeit'issä” ei tutustuta lukijoita minun kirjaani, vaan johonkin muuhun. Se näkyy seuraavista esimerkeistä. Tov. Luxemburg esimerkiksi sanoo, että kirjassani ilmenee selvästi ja räikeästi „mitään kavahtamaton sentralismi”. Tov. Luxemburg siis olettaa, että minä puollan jotain organisaatiosysteemiä jotain toista vastaan. Mutta todellisuudessa asia ei ole niin. Koko kirjassani, sen ensimmäiseltä viimeiselle sivulle asti, minä puolustan jokaisen ajateltavissa olevan puolueorganisaation jokaisen systeemin elementaarisia perusajatuksia. Kirjassani ei käsitellä kysymystä yhden tai toisen organisaatiosysteemin välisestä eroavaisuudesta, vaan kysymystä siitä, millä tavalla jokaista systeemiä pitää tukea, kritikoida ja oikaista joutumatta ristiriitaan puolueen periaatteiden kanssa. Rosa Luxemburg sanoo edelleen, että „hänen (Leninin) käsityksen mukaan Keskuskomitealle on annettu valtuudet puolueen kaikkien paikalliskomiteoiden järjestämiseen”. Mutta itse asiassa se ei ole totta. Mielipiteeni tästä kysymyksestä voidaan todistaa asiakirjallisesti minun esittämälläni puolueorganisaation sääntöluonnoksella. Tuossa

* — „Uusi Aika”. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, ss. 191—410. *Toim.*

luonnoksessa ei ole sanaakaan paikallisten komiteoiden järjestämisoikeudesta. Valiokunta, jonka puolueen edustajakokous valitsi laatimaan puolueen sääntöjä, sisällytti siihen tuon oikeuden, ja puolueen edustajakokous vahvisti valiokunnan luonnoksen. Tuohon valiokuntaan oli minun ja erään toisen enemmistön kannattajan lisäksi valittu kolme puolueen edustajakokouksen vähemmistön edustajaa, siis tuossa valiokunnassa, joka antoi Keskuskomitealle oikeuden paikallisten komiteoiden järjestämiseen, olivat juuri kolme minun vastustajaani enemmistönä. Tov. R. Luxemburg on sekoittanut kaksi eri seikkaa. Ensinnäkin hän on sekoittanut minun organisaatioluonnokseni toisaalta valiokunnan muutettuun luonnokseen ja toisaalta puolueen edustajakokouksen hyväksymiin organisaatiosääntöihin; toiseksi hän on sekoittanut sääntöjen määrätyn pykälän määrätyn vaatimuksen puolustamisen (ei ole lainkaan totta, että tuossa puolustuksessa minä en kavahtanut mitään, sillä täysistunnossa minä en vastustanut valiokunnan tekemää korjaus ehdotusta) sen teesin (todella „ultrasentralistisen”, eikö totta?) puolustamiseen, että puolueen edustajakokouksen hyväksymiä sääntöjä on noudatettava käytännössä niin kauan kuin seuraava edustajakokous ei ole niitä muuttanut. Tätä teesiä („aito blanquillaista”, kuten lukija voi helposti huomata) minä todellakin puolustin kirjassani „mitään kavahtamatta”. Tov. Luxemburg sanoo, että minun mielestäni „Keskuskomitea on puolueen ainoa aktiivinen ydinryhmä”. Mutta itse asiassa se ei ole totta. Minä en ole koskaan puolustanut sellaista mielipidettä. Päinvastoin, opponenttini (puolueen II edustajakokouksen vähemmistö) syyttivät minua kirjoitelmissaan siitä, että puollan riittämättömästi Keskuskomitean riippumattomuutta, itsenäisyyttä, ja liian paljon alistan sen ulkomaille olevalle Pää-äänenkannattajan toimitukselle ja puolueen Neuvostolle. Tuohon syytökseen minä vastasin kirjassani, että silloin, kun puolueen enemmistöllä oli vallitseva asema puolueen Neuvostossa, tämä enemmistö ei tehnyt koskaan yrityksiä Keskuskomitean itsenäisyyden rajoittamiseksi; mutta niin tapahtui heti, kun puolueen Neuvostosta tuli vähemmistön taisteluse. Tov. Rosa Luxemburg sanoo, että Venäjän sosialidemokratiassa ei ole minkäänlaisia epäilyksiä yhtenäisen puolueen välttämättömyydestä ja että koko kiista keskittyy suurempaa tai pienempää sentralismia

koskevan kysymyksen ympärille. Mutta itse asiassa se ei ole totta. Jos tov. Luxemburg vaivautuisi tutustumaan puolueen lukuisien paikallisten komiteoiden päätöslauselmiin, komiteoiden, jotka muodostavat enemmistön, niin hän helposti ymmärtäisi (erikoisen selvästi se näkyy minun kirjastani), että kiistaa meillä on käyty pääasiallisesti siitä, täytyykö Keskuskomitean ja Pää-äänenkannattajan edustaa puolueen edustajakokouksen enemmistön suuntaa vai eikö täydy. Tästä „ultrasentralistisesta” ja „aito blanquilaisesta” vaatimuksesta ei kunnioitettava toveri sano ainoatakaan sanaa, hän pitää parempana deklamoida osan mekaanista kokonaisuudelle alistamista vastaan, orjamaista alistuvaisuutta vastaan, sokeaa tottelevaisuutta y.m. kauhuja vastaan. Olen hyvin kiittollinen tov. Luxemburgille sen syvämielisen ajatuksen selittämisestä, että orjamainen alistuvaisuus on puolueelle turmiollista, mutta haluaisin tietää, pitääkö toveri normaalisena, voiko hän sallia, onko hän jossain puolueessa nähnyt sellaista, että keskustelimitä, jotka nimittävät itseään puolue-elimiksi, on vallalla puolueen edustajakokouksen vähemmistö? Tov. R. Luxemburg panee kontolleni sellaisen ajatuksen, että Venäjällä on jo kaikki edellytykset suuren ja äärimmäisen keskitetyn työväenpuolueen järjestämiselle. Taaskin tosiasiavirhe. En ole kirjassani missään puolustanut tuollaista ajatusta enkä ole edes esittänytäkään sitä. Esittämäni teesi ilmaisi ja ilmaisee jotain muuta. Nimittäin, minä korostin, että on olemassa jo kaikki edellytykset siihen, että puolueen edustajakokouksen päätökset tunnustettaisiin, ja että jo kauan sitten on mennyt se aika, jolloin puoluekollegio voitiin korvata yksityiskerholla. Esitin todistuksia siitä, että eräät akateemikot puolueessamme ovat paljastaneet epäjohtonmukaisuutensa ja häilyväisyytensä ja ettei heillä ole minkäänlaista oikeutta vierittää kuriinalistumattomuuttaan Venäjän proletariaatin kontolle. Venäjän työläiset ovat eri tapauksissa jo moneen kertaan vaatineet puolueen edustajakokouksen päätösten noudattamista. On suorastaan naurettavaa, kun tov. Luxemburg julistaa tuollaisen mielipiteen „optimistiseksi” (eiköhän se pidä katsoa pikemminkin „pessimistiseksi”) eikä sano tällöin sanaakaan väittämäni tosiasiallisesta perustasta. Tov. Luxemburg sanoo, että minä ylistän tehtaan kasvattavaa merkitystä. Se ei ole totta. En minä, vaan minun vastustajani väitti, että minä käsitän puolueen tehtaaksi.

Minä tein hänestä aikalailta pilaa todistaen hänen omilla sanoillaan, että hän sekoittaa tehdaskurin kaksi eri puolta, kuten on käynyt valitettavasti tov. R. Luxemburgillekin*.

Tov. Luxemburg sanoo, että määrittelemällä vallankumouksellisen sosialidemokraatin jakobiiniksi, joka on yhteydessä luokkatietoisten työläisten järjestöön, minä luonnehdin katsantokantani ehkä terävä-älyisemmin kuin mitä jokin vastustajistani olisi voinut tehdä. Taaskin tosiasia- virhe. En minä, vaan P. Axelrod puhui ensimmäisenä jakobiinilaisuudesta. Axelrod ensimmäisenä vertasi meidän puolueyhmittymiämme Ranskan suuren vallankumouksen aikuisiin ryhmittymiin. Minä vain huomautin, että tuo vertaus on sallittavissa vain siinä mielessä, että nykyisen sosialidemokratian jakaantuminen vallankumoukselliseksi ja opportunistiseksi sosialidemokratiaksi vastaa jossain määrin montagnelaisiin ja girondisteihin jakaantumista. Sellaisen vertauksen teki usein puolueen edustajakokouksen tunnustama vanha „Iskra”. Katsoen oikeaksi juuri tällaisen jaon vanha „Iskra” taisteli puolueemme opportunistista siipeä vastaan, „Rabotsheje Delon” suuntaa vastaan. Rosa Luxemburg sekoittaa tässä XVIII ja XX vuosisadan kahden vallankumouksellisen suunnan välisen *keskinäissuhteen* itse noiden suuntien samaistamiseen. Esimerkiksi jos minä sanon, että Pieni Scheidegg verrattuna Jungfrauhun on kuin kaksikerroksinen talo verrattuna nelikerroksiseen, niin se ei vielä merkitse, että samaistan nelikerroksisen talon ja Jungfraun. Tov. Luxemburgin näköpiiristä katosi kokonaan puolueemme erilaisten suuntien faktillinen analysointi. Mutta juuri suurimman osan kirjastani olen omistanut tälle analyysille, joka perustuu puolueemme edustajakokouksen pöytäkirjoihin, ja johdannossa kiinnitän tähän erikoista huomiota. Rosa Luxemburg haluaa puhua puolueemme nykyisestä tilasta ja sivuuttaa samalla kokonaan puoluekokouksemme, joka oikeastaan laskikin puolueemme todellisen kivijalan. Se on katsottava uskalletuksi yritykseksi! Sitäkin enemmän uskalletuksi, kun vastustajani, kuten olen jo satoja kertoja kirjassani osoittanut, sivuuttavat puolueemme edustajakokouksen, ja juuri siksi heidän väitteensä ovat kaikkea tosiasia-perustaa vailla.

* Ks. venäjänkielistä kirjasta: „Väärinkäsityksemme”, kirjoitusta „R. Luxemburg Karl Marxia vastaan”.

Juuri samanlaisen syvällisen virheen tekee myöskin tov. Rosa Luxemburg. Hän kertailee vain paljaita fraaseja vai-vautumatta selvittämään niiden konkreettista ajatusta. Hän pelottelee erilaisilla kauhuilla ottamatta selville kiistan todellista perustaa. Hän panee kontolleni kuluneita lause-parsia, yleisesti tunnettuja periaatteita ja näkökohtia, absoluuttisia totuuksia ja pyrkii vaikenemaan suhteellisista totuuksista, jotka perustuvat tarkasti määriteltuihin tosi-asioihin ja joita minä vain käytänkin. Ja hän vielä valittaa kaavamaisuutta ja kehoittaa samalla kääntymään Marxin dialektiikan puoleen. Mutta kunnioitettavan toverin kirjoitus juuri sisältääkin aivan keksittyjä kaavamaisuuksia, juuri hänen kirjoituksensa on ristiriidassa dialektiikan aakkosten kanssa. Nuo aakkoset sanovat, ettei mitään abstraktista totuutta ole olemassa, että totuus on aina konkreettinen. Tov. Rosa Luxemburg sivuuttaa ylevästi puoluetistelumme konkreettiset tosiasiat ja suvaitsee pauhata jalomielisesti kysymyksistä, joita ei voida vakavasti käsitellä. Esitän viimeisen esimerkin tov. Luxemburgin toisesta kirjoituk-sesta. Hän siteeraa sanojani, että organisaatiosääntöjen yksi tai toinen sanamuoto voi olla enemmän tai vähemmän terä-vänä taisteluaseena opportunistia vastaan *. Minkälaisista sanamuodoista minä kirjassani puhuin ja me kaikki puhuimme puolueen edustajakokouksessa, siitä Rosa Luxemburg ei virka sanaakaan. Minkälaista polemiikka minä puolueen edustajakokouksessa kävin, ketä vastaan esitin väittämäni, siihen ei toveri kajoa lainkaan. Sen sijaan hän suvaitsee pitää minulle kokonaisen luennon opportunis-mista... parlamentarismien maissa!! Mutta opportunistien kaikista erikoisista, spesifiikkisistä muunnoksista, niistä vivahteista, joita se on ottanut meillä Venäjällä ja joista kirjassani on puhe,— siitä emme löydä hänen kirjoitukse-taan sanaakaan. Johtopäätös kaikista noista mitä terävä-älyisimmistä järkeilyistä on seuraava: „Puolueen säännöt eivät saa olla sellaisenaan (?? ymmärtäköön, ken voi) jona-kin aseena vastaiskun antamiseksi opportunistille, vaan ainoastaan puolueen tosiasiallisesti olemassaolevan vallan-kumouksellisen-proletaarisen enemmistön johtavan vaikutuk-sen toteuttamisen mahtavana ulkonaisena välikappaleena”. Aivan oikein. Mutta kuinka puolueemme tosiasiallisesti

* Ks. tätä osaa, s. 261. *Toim.*

olemassaoleva enemmistö muodostui, siitä R. Luxemburg vaikenee, vaikka juuri siitähän minä kirjassani puhun. Hän vaikenee myöskin siitä, minkälaista vaikutusta minä ja Plehanov tuon mahtavan ulkonaisen välikappaleen avulla puolustimme. Voin vain lisätä, etten ole milloinkaan enkä missään puhunut sellaista järjettömyyttä — että puolueen säännöt ovat aseena „sellaisenaan”.

Oikeimpana vastauksena käsitysteni tuollaiseen tulkitsemistapaan olisi puoluetistelumme konkreettisten tosiasioiden esittäminen. Silloin jokaiselle käy selväksi, kuinka suuresti konkreettiset tosiasiat ovat ristiriidassa tov. Luxemburgin kuluneiden lauseparsien ja kaavamaisen abstraktioiden kanssa.

Puolueemme perustettiin Venäjällä keväällä 1898 muutamien venäläisten järjestöjen edustajien edustajakokouksessa. Puolue nimitettiin Venäjän sosialidemokraattiseksi työväenpuolueeksi. Pää-äänenkannattajaksi tehtiin „Rabotshaja Gazeta”¹⁰²; „Venäläisten sosialidemokraattien ulkomaisesta liitosta” tuli puolueen ulkomainen edustajisto. Pian edustajakokouksen jälkeen puolueen Keskuskomitea vangittiin. „Rabotshaja Gazeta” lakkasi toisen numeron jälkeen ilmestymästä. Koko puolue muuttui paikallisten (komiteoiksi nimitettyjen) puoluejärjestöjen muodottomaksi konglomeraatiksi. Ainoana yhdyssiteenä, joka yhdisti noita paikallisia komiteoita, oli aatteellinen, puhtaasti henkinen yhdysside. Kiertämättömästi oli koittava erimielisyyksien, horjuntujen ja jakaantumisten kausi. Intelligentit, jotka muodostavat meidän puolueessamme länsieurooppalaisiin puolueisiin verrattuna paljon suuremman prosenttimäärän, viehättyivät marxilaisuuteen kuin uuteen muotiin. Tuo viehättyminen luovutti hyvin pian paikkansa toisaalta Marxin porvarillisen arvostelemisen orjamaiselle kumartelulle ja toisaalta pelkästään ammatilliselle työväenliikkeelle (lakkolaisuudelle — ekonomismille). Ero intelligenttimäis-opportunistisen ja proletaris-vallankumouksellisen suunnan välillä johti ulkomaisen „Liiton” kahtiajakaantumiseen. Sanomalehti „Rabotshaja Mysl” ja ulkomainen aikakauslehti „Rabotsheje Delo” (viimeksi mainittu jonkin verran heikommin) olivat ekonomismin ilmaisijoita, ne mataloitivat poliittisen taistelun merkitystä, eivät tunnustaneet porvarillisen demokratian ainesten olemassaoloa Venäjällä. „Legaaliset” Marxin arvostelijat, herrat Struve,

Tugan-Baranovski, Bulgakov, Berdjajev y.m., lähtivät päätäväisesti oikealle. Euroopassa me emme havaitse missään bernsteiniläisyyden menneen niin nopeasti loogilliseen päätökseensä, liberaalisen ryhmän muodostamiseen kuin meillä Venäjällä. Meillä hra Struve alkoi „arvostelulla” bernsteiniläisyyden nimessä, mutta päättyi liberaalisen aikakauslehden „Osvobozhdenijen” järjestämiseen, liberaalisen tämän sanan eurooppalaisessa mielessä. Plehanov ja hänen ystävänsä, jotka olivat eronneet ulkomaisesta Liitosta, saivat tukea „Iskran” ja „Zarjan” perustajilta. Nämä kaksi aikakauslehteä kävivät (siitä on yhtä ja toista kuullut jopa tov. Rosa Luxemburgkin) „kolme vuotta jatkuneen loistavan kamppailun” puolueen opportunistista siipeä vastaan, sosialidemokraattisen „Vuoren” kamppailun sosialidemokraattista „Girondea” vastaan (tämä on vanhan „Iskran” sanonta), kamppailun „Rabotsheje Deloa” (tovereita Kritishevskiä, Akimovia, Martynovia y.m.) vastaan, juutalaista Bundia vastaan, tuon suunnan innoittamia venäläisiä järjestöjä vastaan (ensikädessä pietarilaista niin sanottua „Työväenjärjestöä” ja Voronezhin komiteaa vastaan).

Kävi yhä enemmän ilmeiseksi, että pelkkä aatteellinen yhdysside komiteoiden välillä on riittämätön. Yhä kouraan-tuntuvampana ilmeni todella lujasti yhteenliittyneen puolueen muodostamisen tarve, s.o. sen täyttämisen tarve, mikä vain hahmoteltiin vuonna 1898. Vihdoin, vuoden 1902 lopulla, muodostettiin Organisaatiokomitea, joka asetti tehtäväkseen puolueen II edustajakokouksen koollekutsumisen. Tähän Organisaatiokomiteaan, jonka muodosti pääasiallisesti „Iskran” venäläinen järjestö, tuli myöskin juutalaisen Bundin edustaja. Syksyllä v. 1903 pidettiin vihdoinkin II edustajakokous, joka päättyi toisaalta puolueen muodolliseen yhdistämiseen ja toisaalta sen kahtiajakaantumiseen „enemmistöksi” ja „vähemmistöksi”. Tätä jakoa ei ennen puolueen edustajakokousta ollut. Vain seikkaperäinen puolueen edustajakokouksessa käydyn taistelun analyysi voi antaa selityksen tuolle jakaantumiselle. Valitettavasti vähemmistön kannattajat (myös tov. Luxemburg mukaan luettuna) arastellen pidättäytyvät tuosta analyysistä.

Kirjassani, jonka tov. Luxemburg on niin omalaatuisesti saksalaisille lukijoille tarjoillut, minä omistan yli 100 sivua edustajakokouksen pöytäkirjojen (jotka käsittävät noin 400-sivuisen niteen) yksityiskohtaiseen tarkasteluun. Tuo

analyysi pani minut jakamaan edustajat, tai paremmin sanoen äänet (meillä oli edustajia, joilla oli yksi tai kaksi ääntä), neljään perusryhmään: 1) enemmistöiskralaiset (vanhan „Iskran” suunnan kannattajat) — 24 ääntä, 2) vähemmistöiskralaiset — 9 ääntä, 3) keskusta (jota pilailten nimitettiin myös „suoksi”) — 10 ääntä ja lopuksi 4) anti-iskralaiset — 8 ääntä, yhteensä 51 ääntä. Minä analysoin näiden ryhmien osallistumisen *kaikkiin* puolueen edustajakokouksessa toimitettuihin äänestyksiin ja todistan, että kaikissa (ohjelman, taktiikan ja organisaation) kysymyksissä puolueen edustajakokous oli areenana iskralaisten taistelussa anti-iskralaisia vastaan „suon” häilyessä eri tahoille. Jokaiselle, joka vähänkin tuntee puolueemme historiaa, pitäisi olla selvää, ettei muutoin voinut ollakaan. Mutta kaikki vähemmistön kannattajat (myös R. Luxemburg mukaan luettuna) sulkevat vaatimattomasti silmänsä näkemästä tätä taistelua. Miksi? Juuri tuo taistelu tekee silminnähtäväksi vähemmistön nykyisen poliittisen aseman koko valheellisuuden. Koko tämän taistelun aikana, jota käytiin puolueen edustajakokouksessa kymmenissä kysymyksissä, iskralaiset taistelivat kymmenissä äänestyksissä anti-iskralaisia ja „suota” vastaan, joka asettui sitä päättäväisemmin anti-iskralaisten puolelle, mitä konkreettisempi oli käsiteltävä kysymys, mitä myönteisemmin se määritteli sosialidemokraattisen työn perusajatuksen, mitä realistemmin se pyrki toteuttamaan elämässä vanhan „Iskran” järkkymättömiä suunnitelmia. Anti-iskralaiset (erikoisesti tov. Akimov ja aina hänen kanssaan samanmielinen pietarilaisen „Työväenjärjestön” edustaja tov. Brucker, miltei aina tov. Martynov ja juutalaisen Bundin 5 edustajaa) vastustivat vanhan „Iskran” suunnan tunnustamista. He puolustivat vanhoja yksityisjärjestöjä, äänestivät niiden puolueelle alistamista vastaan, niiden puolueeseen sulauttamista vastaan (välikohtaus Organisaatiokomitean vuoksi, „Juzhnyi rabotshi” ryhmän, „suon” tärkeimmän ryhmän, hajallelaskeminen j.n.e.). He taistelivat organisaatiosääntöjä vastaan, jotka oli laadittu sentralismin hengessä (edustajakokouksen 14. istunto), ja syyttivät silloin *kaikkia* iskralaisia siitä, että nämä haluavat saattaa voimaan „järjestetyn epäluottamuksen”, „poikkeuslain” ja muita kauhuja. *Kaikki* iskralaiset, ilman poikkeusta, nauroivat tuolle silloin; merkillistä on, että tov. Rosa Luxemburg ottaa nyt nuo kaikki keksinnöt

jonain vakavana. Useimmissa kysymyksissä voiton saivat iskralaiset; vallitseva asema edustajakokouksessa oli heillä, mikä esitetyistä numerotiedoista näkyy selvästi. Mutta edustajakokouksen istuntojen jälkipuoliskon aikana, jolloin ratkaistiin vähemmän periaatteellisia kysymyksiä, voiton saivat anti-iskralaiset, — eräät iskralaiset äänestivät heidän kanssaan. Niin tapahtui esimerkiksi kysymyksessä kaikkien kielten tasa-arvoisuudesta ohjelmassamme; tässä kysymyksessä anti-iskralaiset melkein onnistuivat lyömään ohjelma-valiokunnan hajalle ja viemään läpi oman sanamuotonsa. Niin tapahtui myöskin sääntöjen ensimmäistä pykälää koskevassa kysymyksessä, jolloin anti-iskralaiset yhdessä „suon” kanssa veivät läpi Martovin sanamuodon. Tuon sanamuodon mukaan puolueen jäseneksi ei katsota ainoastaan puoluejärjestön jäseniä (minä ja Plehanov puolustimme sellaista sanamuotoa), vaan myöskin kaikki ne henkilöt, jotka työskentelevät puoluejärjestön valvonnan alaisina*.

Samoin tapahtui Keskuskomitean ja Pää-äänenkannattajan toimituksen vaaleja koskevassa kysymyksessä. 24 iskralaista muodosti kiinteän enemmistön; he veivät läpi kauan sitten harkitun suunnitelman toimituksen uusimisesta: kuudesta entisestä toimittajasta valittiin kolme; vähemmistöön kuului 9 iskralaista, 10 keskustan jäsentä ja 1 anti-iskralainen (muut — 7 anti-iskralaista, juutalaisen Bundin ja „Rabotsheje Delon” edustajat — olivat poistuneet edustajakokouksesta jo aikaisemmin). Tämä vähemmistö oli niin tyytymätön vaaleihin, että päätti pidättäytyä muihin vaaleihin osallistumisesta. Tov. Kautsky oli aivan oikeassa, kun piti myöhemmän taistelun perussyynä toimituksen uusimista. Mutta hänen mielipiteensä, että minä (sic! **) „erotin” kolme toveria toimituksesta, on selitettävissä vain sillä, ettei hän ole lainkaan tutustunut edustajakokoukseen. Ensinnäkään valitsematta jääminenhän ei ole lainkaan samaa kuin erottaminen, eikä minulla tietenkään ollut edustajakokouksessa oikeutta ketään erottaa, ja toiseksi tov. Kautskylle ei

* Tov. Kautsky esiintyi Martovin sanamuodon puolesta, hän asettui tällöin tarkoituksenmukaisuuden näkökannalle. Ensinnäkään tätä kohtaa ei käsitelty puoluekokouksessamme tarkoituksenmukaisuuden näkökannalta, vaan periaatteelliselta näkökannalta. Kysymyksen asetti tässä muodossa Axelrod. Toiseksi tov. Kautsky erehtyy, jos hän luulee, että venäläisen poliisikomennon vallitessa on puoluejärjestöön kuuluminen ja sellaisen järjestön valvonnan alaisena tehtävän yksinkertaisen työn välillä niin suuri ero. Kolmanneksi on erikoisen virheellistä verrata Venäjällä nykyisin vallitsevaa tilannetta siihen tilanteeseen, joka vallitsi Saksassa sosialisteja vastaan suunnatun poikkeuslain vaikutuksesta¹⁰⁰.

** — sillä tavalla! *Toim.*

johdu nähtävästi mieleenkään, että myöskin anti-iskralaisten, keskustan ja „Iskran” kannattajien vähäisen osan liittoutumisen tosiasialla oli poliittinen merkitys eikä se voinut olla vaikuttamatta vaalien tulokseen. Ken ei halua sulkea silmiään siltä, mitä edustajakokouksessamme tapahtui, sen on käsitettävä, että meidän uusi jakaantumissamme vähemmistöksi ja enemmistöksi on vain toisinto vanhasta jakaantumisesta puolueemme proletaaris-vallankumoukselliseen ja intelligenttimäis-oppportunistiseen siipeen. Se on tosiasia, jota ei voida sivuuttaa minkäänlaisella tulokinnalla eikä minkäänlaisella pilailulla.

Edustajakokouksen jälkeen tämän jakaantumisen periaatteellinen merkitys valitettavasti ryvettyi kooptaatiokysymyksestä käydyistä rettelöistä. Nimittäin vähemmistö ei halunnut työskennellä keskustelinten valvonnan alaisena, ellei kolmea entistä toimittajaa kooptoida takaisin. Tuo taistelu jatkui kaksi kuukautta. Taistelukeinoina olivat puolueen boikotointi ja desorganisointi. 12 komiteaa (14:stä, jotka lausuivat mielipiteensä sen johdosta) tuomitsi jyrkästi nuo taistelumenetelmät. Vähemmistö kieltäytyi jopa hyväksymästä meidän (minun ja Plehanovin tekemää) ehdotustamme ja lausumasta mielipidettään „Iskran” palstoilla. Ulkomaisen liigan edustajakokouksessa asia meni niin pitkälle, että keskustelinten jäseniä vastaan syydettiin henkilökohtaisia loukkauksia ja parjauksia (itsevaltiaat, byrokraatit, santarmit, valehtelijat j.n.e.). Heitä syytettiin siitä, että he tukahduttivat henkilökohtaista aloitteellisuutta ja halusivat saattaa voimaan nöyrän tottelevaisuuden ja sokean alistuvaisuuden j.n.e. Plehanovin yritykset määrittellä vähemmistön tuollainen taistelumenetelmä anarkistiseksi eivät tehonneet. Tuon edustajakokouksen jälkeen Plehanov julkaisi käänteentekevän ja minua vastaan suunnatun kirjoituksensa „Mitä ei pidä tehdä” („Iskrassa” № 52). Tuossa kirjoituksessa hän sanoi, että taistelun revisionismia vastaan ei tarvitse ehdottomasti merkitä taistelua revisionisteja vastaan; kaikille oli selvää, että hän tarkoitti tällöin vähemmistöämme. Edelleen hän puhui, että toisinaan ei pidä taistella anarkistista individualismia vastaan, joka venäläisessä vallankumouksellisessa istuu niin syvässä; jonkinlaiset myönnytykset ovat toisinaan parhaimpana keinona tuon individualismin alistamiseksi ja kahtiajakaantumisen välttämiseksi. Minä erosin toimituksesta,

koska en voinut yhtyä tuollaiseen mielipiteeseen, ja vähemmistöön kuuluvat toimittajat kooptoititiin. Sitten seurasi taistelu Keskuskomiteaan kooptoimisesta. Ehdotukseni rauhan solmimisesta sillä ehdolla, että vähemmistölle jää Pää-äänenkannattaja ja enemmistölle Keskuskomitea, hylättiin. Taistelu jatkui, taisteltiin „periaatteellisesti” byrokraatismia, ultrasentralismia, formalismia, jakobiinilaisuutta, schweitzeriläisyyttä (nimenomaan minua nimitettiin venäläiseksi Schweitzeriksi) ja muita kauhuja vastaan. Kirjasani olen tehnyt pilaa noista kaikista syytöksistä ja sanonut, että ne ovat yksinkertaisesti kooptaatiorettelöintiä tai (jos ne pitää tunnustaa ehdollisesti „periaatteiksi”) ei mitään muuta kuin opportunistisia, girondistisia fraaseja. Nykyinen vähemmistö kertailee vain sitä, että tov. Akimov ja muut tunnustetut opportunistit puhuivat edustajakokouksessamme kaikkien vanhan „Iskran” kannattajien puolustamaa sentralismia vastaan.

Venäjän komiteoita kuohutti se, että Pää-äänenkannattaja muutettiin yksityiskerhon äänenkannattajaksi, kooptaatiorettelöiden ja puoluejuorujen äänenkannattajaksi. Hyväksyttiin lukuisia päätöslauselmia, joissa ilmaistaan mitä jyrkin paheksuminen. Ainoastaan niin sanottu pietarilainen „Työväenjärjestö”, josta olemme jo maininneet, ja Voronezhin komitea (tov. Akimovin suunnan kannattajat) ilmaisivat uuden „Iskran” suunnan johdosta *periaatteellisen* tyytyväisyytensä. III edustajakokousta vaativat äänet tulivat yhä monilukuisemmiksi.

Lukija, joka vaivautuu tutkimaan puoluetistelumme alkulähteitä, käsittää helposti, että tov. Rosa Luxemburgin puheet „ultrasentralismista”, asteittaisen sentralisoimisen välttämättömyydestä j.n.e. ovat konkreettisesti ja käytännöllisesti pilkantekoa edustajakokouksestamme, ja abstraktisesti ja teoreettisesti (jos tässä voidaan puhua teoriasta) ne ovat suoranaista marxilaisuuden mataloitamista, Marxin todellisen dialektiikan vääristelemistä j.n.e.

Puoluetistelumme viimeisessä vaiheessa oli merkillepantavaa se, että enemmistön jäsenet osaksi erotettiin Keskuskomiteasta, osaksi tehtiin vaarattomiksi, painettiin nollaksi. (Se tapahtui Keskuskomitean henkilökökonpanossa suoritettujen muutosten¹⁰⁴ y.m. ansiosta.) Puolueen Neuvosto (joka entisten toimittajien kooptoimisen jälkeen joutui samoin vähemmistön käsiin) ja nykyinen Keskuskomitea

tuomitsivat kaikkinaisen agitaation III edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta ja ryhtyvät nyt henkilökohtaisiin sopimuksiin ja neuvotteluihin vähemmistön eräiden jäsenten kanssa. Ne järjestöt, kuten esimerkiksi Keskuskomitean asiamiesten (valtuutettujen) kollegio, jotka olivat rohjenneet tehdä sellaisen rikoksen kuin on agitaatio edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta, laskettiin hajalle¹⁰⁵. Puolueen Neuvoston ja uuden Keskuskomitean taistelu III edustajakokouksen koollekutsumista vastaan julistettiin koko linjalla. Enemmistö vastasi siihen tunnuksella: „Alas bonapartismi!” (sellainen on enemmistön nimessä esiintyvän tov. Galerkan¹⁰⁶ kirjasen otsikko). Kasvaa niiden päätöslauselmien luku, joissa edustajakokouksen koollekutsumista vastaan taistelevat puolue-elimet julistetaan puoluevastaisiksi ja bonapartistisiksi. Kuinka ulkokultaisia olivat kaikki vähemmistön puheet ultrasentralismia vastaan ja autonomian puolesta, näkyy selvästi siitä, että minun ja erään toverin järjestämä enemmistön uusi kustantamo (joka julkaisi tov. Galerkan yllämainitun kirjasen ja eräitä muita) julistettiin puolueen ulkopuolella olevaksi¹⁰⁷. Uusi kustantamo tarjoaa enemmistölle ainoan mahdollisuuden katsantokantajensa propagoimiseen, sillä „Iskran” palstat ovat siltä miltei kokonaan suljetut. Ja siitä huolimatta tai oikeammin sanoen juuri siksi puolueen Neuvosto teki yllämainitun päätöksen sillä aivan muodollisella perusteella, että kustantamomme ei ole ainoankaan puoluejärjestön valtuuttama.

Turhaa on puhuakin siitä, miten hunningolla on nyt myönteinen työ, kuinka suuresti on laskenut sosialidemokratian arvovalta, kuinka kovasti koko puolue on demoralisoitu sen vuoksi, että II edustajakokouksen kaikki päätökset, kaikki vaalit on tehty tyhjäksi, ja myöskin sen taistelun johdosta, jota puolueelle vastuunalaiset puolue-elimet käyvät III edustajakokouksen koollekutsumista vastaan.

*Kirjoitettu syyskuun
jälkipuoliskolla 1904*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan.
Käännös saksan kielestä*